PASĖLIŲ BŪKLĖ IR ARTIMIAUSI DARBAI

2021 03 31

Meteorologinės sąlygos

Kovo mėnesio pabaigoje vyrauja vėsūs, vėjuoti su nedideliu lietumi orai. Vis dar vyrauja nedidelės šalnos iki -2,0 °C. Vidutinė oro temperatūra įdienojus siekia tik +3-8 °C, į savaitę po kelias dienas oro temperatūra pakyla virš 10 laipsnių. Labai nesiskiria nuo vidutinės oro temperatūros ir dirvos temperatūra. Daugumoje šalies rajonų fiksuojama apie +5 °C gilesniuose dirvos sluoksniuose (50 cm). Dirvos temperatūra 10 ir 20 cm gylyje yra +3,8-+5,4 °C. Nors laukai atrodo dar drėgni, tačiau išanalizavus meteorologinių stotelių pateiktus dirvos drėgmės, esančios 20 ir 50 cm gylyje, duomenis galime teigti, kad drėgmės dirvoje nėra labai daug. Daugumoje rajonų dirvos drėgmė 20 ir 50 cm gylyje mažai skiriasi. Iš 41 šalies rajono – 15 rajonų dirvoje esanti drėgmė siekia 30 proc. Kituose rajonuose dirvos drėgnumas yra 31,2–50,1 proc. ribose. Drėgniausios dirvos yra Kauno, Kretingos, Plungės, Prienų ir Skuodo rajonuose – juose fiksuotas ir didesnis kritulių kiekis per 7 dienas.

Pasėlių būklė

Dar 2020 m. rudenį vyravusios palankios sąlygos sudarė geras galimybes augalams augti, vystytis ir tinkamai pasiruošti žiemos periodui. Jau vėlyvą rudenį augalai buvo ypač vešlūs. Vyraujant neįprastai šiltiems ir drėgniems su dažnais krituliais orams, vešliuose pasėliuose intensyviai plito lapų ligos. „AgroITC“ žieminių kviečių veislių bandymų laukeliuose, augalų lapus pažeidė septoriozė, kurios išplitimas buvo 26,7-80 proc. ribose. Net ir mažiau jautrios veislės buvo pažeistos miltligės. Šios ligos išplitimas ant augalų lapų buvo 20-60 proc. ribose.

Žieminių kviečių pasėliuose rudenį stipriai išplito javų lapų ligos. Pavasarį aiškiai matomi lapų ligų pažeidimai

Žiemos metu iškritęs gausus sniego sluoksnis ant neįšalusio ir dar labai drėgno dirvos paviršiaus įnešė nemažai nerimo. Dažnas augintojas ir agronomas mintyse kėlė klausimą – ar pasėliai tinkamai peržiemos?
Nutirpus sniegui, išėjus įšalui („AgroITC“ bandymų plote įšalas siekė 19 cm storį) iš dirvos pasimatė žieminių kviečių ir rapsų atskirų veislių žiemkentiškumas bei beico efektyvumas pavasariniam pelėsiui (*Microdochium nivale*). Stebint žieminių augalų pasėlius nuo vasario mėnesio situacija labai keitėsi. Tik nutirpus sniegui žieminių augalų pasėliai buvo žali. Šiek tiek vėliau pasėlių spalva pradėjo sparčiai kisti. Tam didelės įtakos turėjo kelias dienas vyravusi iki -10 °C oro temperatūra su žvarbiu gūsingu vėju. Žieminiai augalai labai apšalo.
Žvelgiant į dabartinę situaciją, didžiojoje šalies dalyje **žieminių rapsų** pasėliai yra peržiemoję. Augalai jau vegetuoja.

Kairėje nuotraukoje pavaizduotas sveikas ir peržiemojęs žieminių rapsų augalas, dešinėje pavaizduoti trys nepalankių oro sąlygų paveikti augalai, kurie vargiai išgyvens

Prasčiausiai peržiemojo **žieminių kvietrugių** pasėliai. Vos tik nutirpus sniegui, dalis žieminių kvietrugių laukų nusidažė geltonai ruda spalva, augalai lengvai išsitraukia iš dirvos, smarkiai pažeisti pavasarinio pelėsio ir sunykę. Šiek tiek geresnė bendra situacija yra **žieminių rugių** ir **žieminių miežių** pasėliuose. Kai kur minėtų kultūrų augalai dėl susidariusio gausaus sniego storio yra „iššutę“, pažeisti pavasarinio pelėsio ir žuvę. Didelė dalis **žieminių kviečių** pasėlių yra puikiai peržiemoję, tačiau kai kuriuose žieminių javų pasėliuose matomi nuo pavasarinio pelėsio sunykusių ir žuvusių augalų ploteliai.

Didelė dalis pavasarinio pelėsio pažeistų plotų bus atsėjama/įsėjama vasarinėmis kultūromis

Didelė dalis žieminių javų žuvo dėl pavasarinio pelėsio pažeidimų. „AgroITC“ esančiuose bandymų laukeliuose jau dabar matome akivaizdžius beicų efektyvumo skirtumus, lyginant su kontrolinio varianto laukeliais. Bandymo duomenimis, beicų efektyvumas nuo pavasarinio pelėsio yra didesnis nei 59 proc. Išsamesniais tyrimų rezultatais pasidalinsime naujienlaiškiuose ateityje. Nepaisant to, pastarosiomis dienomis oras sušilo, javų ir rapsų vegetacija prasidėjo.

Visiškai atsinaujinus augalų vegetacijai, būtina įvertinti pasėlių tankumą ir augalų būklę:

Augalų rūšis	Ribinis augalų tankumas 1 m^2	Optimalus augalų tankumas 1 m^2
Žieminiai rapsai (hibridiniai)	10-15	15-20
Žieminiai rapsai (linijiniai)	15-20	30-40
Žieminiai kviečiai	100-120	200-220
Žieminiai kvietrugiai	100-120	200-220
Žieminiai miežiai	100-120	200-220

Šios rekomendacijos galioja tik esant tolygiam pasėliui.
Lentelėje pateikta augalų skaičiaus rekomendacija, o ne stiebų.

Neperžiemojusius arba retus žieminių augalų pasėlius reikės atsėti. Kai kuriuose ūkiuose yra taikoma ir vasarinių kultūrų sėklų įsėjimo technologija į žieminių kultūrų praretėjusius pasėlius. Šiuos darbus reikėtų atlikti kuo anksčiau. Tais atvejais, kai pasėlis bus naikinamas ir sėjama kita vasarinė kultūra, pasėlių atsėjimui rinkdamiesi augalus atkreipkite dėmesį į **sėjomainos svarbą. Turime laikytis sėjomainos.** Plačios sėjomainos taikymas ūkyje padeda sumažinti dirvožemyje esančių patogenų kiekį, mažina piktžolėtumą, padidina derlių ir praturtina dirvožemį. Savo sėjomainose dauguma augintojų yra įtraukę vasarinius miežius, kuriuos nuo šių metų auginti bus lengviau. Čia mums padeda naujos augalų apsaugos technologijos.

Systiva® – naujos kartos fungicidinis beicas

Nuo šių metų augintojams turėsime išskirtinę galimybę pasiūlyti vasarinių miežių sėklas išbeicuotas su **Kinto® Plus** ir naujuoju fungicidiniu beicu **Systiva®**.

Šitaip subeicuotų vasarinių miežių nereikės papildomai saugoti fungicidais ankstyvuose miežių augimo tarpsniuose. Augalai augs apsaugoti fungicidu net iki vėliavinio lapo išlindimo (BBCH 37).

Systiva® savo sudėtyje turi 333 g/l fluksapiroksado (Xemium) - veikliosios medžiagos pasižyminčios ypač stipriu sisteminiu veikimu.

Vos 60 Eur/t (12 Eur/ha) leis augalus apsaugoti ilgesnį laiko tarpą ir atlikti mažiau purškimų. Systiva® beicuojamos sėklos yra ruošiamos UAB „Agrokoncernas“ sėklų gamybos padalinyje. Juo veliamos ‘KWS Irina‘ ir ‘Ovation‘ miežių sėklos.

Vasariniai miežiai. Abiem atvejais fungicidai nenaudoti. Sėjos data: 2020 04 10. Nuotrauka: 2020 06 18, Latvija

Vasariniai rapsai – dar daugiau galimybių sėjomainoje ir versle

Pasirinkus UAB „Agrokoncernas“ vasarinių rapsų veisles - ‘Mirakel‘, ‘Click CL‘, ‘Ciclus CL‘ ir ‘INV 120 CL‘ - augintojai turės galimybę papildomai uždirbti. UAB „Agrokoncerno grūdai“, kartu su korporacijomis „SAIPOL“ ir „Royal DSM“, dalyvauja išskirtiniame projekte, kuriame įgyvendinamas visiškai naujas, alternatyvus rapsų panaudojimo būdas – baltymo-proteino išgavimas iš vasarinių rapsų sėklų. Šis projektas atveria naujas galimybes plėtoti vasarinių rapsų pasėlius bei užtikrina geresnes užauginto derliaus pardavimo sąlygas konkurencingesnėmis kainomis.

Daugiau apie šį projektą: ►

Tręšimas

Pavasarį, planuojant tręšimą azotinėmis trąšomis, reikia atsižvelgti į jau atliktus darbus rudens metu. Ankstyvesnės sėjos pasėliai rudenį spėjo įsavinti nemažus azoto kiekius. Dėl šiuo metu vyraujančių orų, tikėtina, jog javai nebus tokie reiklūs azotui, nes vegetacija neskuba atsinaujinti. Žiemos metu iškritęs sniegas ant drėgno, neįšalusio dirvožemio neleido žemei įšalti, dėl ko azotas nebuvo išplautas į gilesnius dirvožemio sluoksnius.
Augalai gali įsavinti tik vandenyje ištirpusį azotą – kokį kiekį įsisavins, priklausys nuo dirvos tirpale esančios koncentracijos, dirvožemio dalelių sorbcijos, dirvos suspaudimo bei augalo šaknų pajėgumo. Didėjant drėgmei dirvožemyje mažėja azoto koncentracija, todėl sunkiuose, drėgnuose dirvožemiuose reikalingas didesnis azoto kiekis nei lengvose žemėse.
Kada pradėsime tręšti žiemkenčių laukus šį pavasarį? Prieš tręšimų planavimą turime įvertinti augalų išsivystymą ir būklę bei esamo makro ir mikro cheminių elementų kiekį dirvožemyje. **Pasinaudokite „AgroITC“ teikiama paslauga - „Dirvožemio tyrimų atlikimas“.**

Žieminių rapsų pasėlius tręšiame panaudodami visas suplanuotas azotinių trąšų normas per labai trumpą laikotarpį prasidėjus vegetacijai:
Amonio salietra pirmo tręšimo metu rapsus tręšime **400 kg/ha**. Praėjus 5-7 dienoms, rekomenduojame ištręšti visą suplanuotą **amonio sulfato kiekį - 350 kg/ha.**

Šiemet rekomenduojame javus tręšti dažniau, tačiau mažesnėmis trąšų normomis:
Pirmo tręšimo metu tręšime - **amonio salietra 200 kg/ha**. Praėjus 7-10 dienų laikotarpiui, privalome išberti ir **amonio sulfatą 150 kg/ha**, o vėlesnių tręšimų planavimas priklausys nuo augalų išsivystymo bei oro sąlygų.
Rekomenduojame įvertinti ir praėjusių metų derliaus gausą. **Ar tikrai su NPK trąšomis į dirvą grąžinome su grūdais išneštą fosforą ir kalį?** Jei ne – **rekomenduojame tai padaryti dabar.** Šiam darbui puikiai tinka tokios trąšos kaip **NPK(S) 12-20-18(5)** arba **NPK(S) 9-14-27(7)**. Šis sprendimas leis sutaupyti amonio sulfato normas ir sumažins sieros išsiplovimo riziką.

Žieminių kviečių auginimo technologijos. Pavasariniai darbai

	1 PURŠKIMAS		2 PURŠKIMAS	
LABAI AUKŠTO POTENCIALO TECHNOLOGIJA	Agroplus Aktiv 80 Pro	0,20 kg	Tombo™	0,20 kg
	Agroplus No. 1	1,00 l	Dassoil™	0,50 l
	Agroplus Javams	0,60 l		
	Agroplus Siera	1,00 l		
	Cycocel® 750	0,50 l		
	Medax® Top	0,50 l		
	Turbo	0,50 kg		
VIDUTINIO-AUKŠTO POTENCIALO TECHNOLOGIJA	Agroplus Aktiv 80 Pro	0,20 kg	Tombo™	0,20 kg
	Agroplus No. 1	1,00 l	Dassoil™	0,50 l
	Agroplus Javams	0,60 l		
	Agroplus Siera	0,50 l		
	Cycocel® 750	0,50 l		
	Medax® Top	0,50 l		
	Turbo	0,50 kg		
ŽEMO-VIDUTINIO POTENCIALO TECHNOLOGIJA	Agroplus Aktiv 80 Pro	0,20 kg	Tombo™	0,20 kg
	Agroplus No. 1	1,00 l	Dassoil™	0,50 l
	Agroplus Javams	0,30 l		
	Cycocel® 750	1,20 l		

- Trąšos skirtos trešimui per lapus
- Herbicidai
- Augimo reguliatoriai
- Insekticidai
- Fungicidai
- Paviršiaus aktyviosios medžiagos
- Birios trąšos

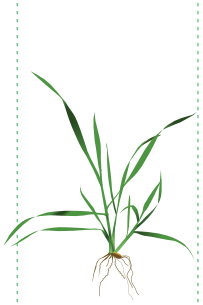

25-29 | 30 | 31

Amonio salietra (NP 33-3) 250 kg

Amonio sulfatas gran. 150 kg

Žieminių rapsų auginimo technologijos. Pavasariniai darbai

	1 PURŠKIMAS		2 PURŠKIMAS	
LABAI AUKŠTO POTENCIALO TECHNOLOGIJA	Agroplus Extra Mo-B	1,00 l	Juventus® 90	0,50 l
	Agroplus Rapsams	1,00 l	Carnadine 200 SL	0,20 kg
	Agroplus No. 1	1,00 l	Silwet® Gold	0,10 l
	pH AntiBor	0,60 l		
	Agroplus Aktiv 80 Pro	0,20 kg		
	Agroplus Super KS	1,00 l		
	Delmetros 100 SC	0,05 l		
	AgroSwap	0,20 l		
VIDUTINIO-AUKŠTO POTENCIALO TECHNOLOGIJA	Agroplus Extra Mo-B	1,00 l	Orius® 250 EW	1,00 l
	Agroplus Rapsams	0,50 l	Carnadine 200 SL	0,20 kg
	Agroplus No. 1	1,00 l	Silwet® Gold	0,10 l
	pH AntiBor	0,60 l		
	Agroplus Aktiv 80 Pro	0,20 kg		
	Agroplus Super KS	1,00 l		
	Vantex CS	0,06 l		
	AgroSwap	0,20 l		

- Trąšos skirtos tręšimui per lapus
- Herbicidai
- Augimo reguliatoriai
- Insekticidai
- Fungicidai
- Paviršiaus aktyviosios medžiagos
- Birios trąšos

29	30-31	33-35
Amonio salietra (NP 33-3) 400 kg	Amonio sulfatas 350 kg	

Pirmi pavasariniai purškimai žieminiuose javuose ir žieminiuose rapsuose atliekami prasidėjus augalų vegetacijai. Pakilus dirvos temperatūrai +5-8 °C augalų šaknys intensyviau pradeda augti, intensyviai vysto šaknų sistemą, o antžeminėje augalo dalyje prasideda įvairūs fiziologiniai procesai, ypač fotosintezės veikla.

Žieminių rapsų pasėliuose ne tik svarbu juos patręšti, bet ir stebėti pirmųjų kenkėjų – stiebinių paslėptastraublių plitimą. Stebėjimui naudokite geltonąsias vandens gaudykles. Šie kenkėjai ypač aktyviai migruoja į rapsų laukus iš žiemojimo vietų saulėtomis ir šiltomis dienomis. Stiebinių paslėptastraublių žalingumo riba - vidutiniškai 1 vabalas ant 5 augalų arba 10 vabalų geltonoje vandens gaudyklėje per 3 dienas.

Augalų auginimo technologijoje nurodyti tręšimo ir augalų apsaugos produktai, kurie rekomenduojami pagal augalų augimo tarpsnius. Kiekvienas ūkis pirmiausia turi įsivertinti savo pasėlių būklę ir augalų išsivystymo tarpsnį. Atlikti tręšimo per lapus ir augimo reguliatorių purškimus.